

KVALITETSDEKLARATION

Ekologisk växtodling

Ämnesområde

Jord- och skogsbruk, fiske

Statistikområde

Jordbrukets struktur

Produktkod

JO0114

Referenstid

2024

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål	3
1.1.2 Statistikansvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	4
2 Tillförlitlighet	5
2.1 Tillförlitlighet totalt	5
2.2 Osäkerhetskällor	5
2.2.1 Urval	5
2.2.2 Ramtäckning	5
2.2.3 Mätning	5
2.2.4 Bortfall	6
2.2.5 Bearbetning	6
2.2.6 Modellantaganden	6
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	6
3 Aktualitet och punktlighet	6
3.1 Framställningstid	6
3.2 Frekvens	6
3.3 Punktlighet	6
4 Tillgänglighet och tydlighet	7
4.1 Tillgång till statistiken	7
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik	7
4.3 Presentation	7
4.4 Dokumentation	7
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	7
5.1 Jämförbarhet över tid	7
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	7
5.3 Sam användbarhet i övrigt	7
5.4 Numerisk överensstämmelse	9
Allmänna uppgifter	9
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	9
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	9
C Bevarande och gallring	9
D Uppgiftsskyldighet	9
E EU-reglering och internationell rapportering	10
F Historik	10
G Kontaktuppgifter	10

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistiken ska tjäna som underlag till:

- publicering av officiell statistik om ekologisk växtodling som är jämförbar med övrig officiell statistik om jordbruksmarkens användning
- statistikrapportering till EU-kommissionen enligt ett så kallat ESS-avtal mellan kommissionen och medlemsstaterna
- utredningar, analyser och uppföljning av utvecklingen av den ekologiskt brukade arealen.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Statistiken används av EU-kommissionen som underlag för bedömningar av effekten av den förda jordbrukspolitiken samt för analyser och utredningar.

I Sverige används statistiken bland annat av regeringskansliet, kommuner, länsstyrelser och Jordbruksverket, rådgivare och branschorganisationer. Forskare, studenter, massmedia och allmänheten är andra användare. Statistiken används som underlag för utredningar och analyser av utvecklingen inom den ekologiska produktionen samt dess miljöeffekter.

1.2 Statistikens innehåll

Statistiken ska belysa storleken på arealen jordbruksmark som brukas med ekologiska produktionsmetoder samt antal företag med motsvarande produktion. Statistiken bryts även ner på regional nivå samt på grödor eller grupper av grödor.

1.2.1 Objekt och population

Med "jordbruksmark" avser vi summan av åkermark och betesmark.

Med begreppet "omställd mark" avses jordbruksmark som är godkänd för produktion och märkning av ekologiska produkter för försäljning på marknaden.

Arealer som brukats med konventionella brukningsmetoder måste, under en övergångsperiod om vanligtvis två år, brukas enligt regelverket för ekologisk produktion innan de kan godkännas som "omställda". Dessa arealer benämns i denna rapport som "under omställning".

Målpopulationen är samtliga jordbruksföretag som brukar jordbruksmark med ekologiska produktionsmetoder enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/848 av den 30 maj 2018 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 834/2007.

Om marken är helt omställd till ekologisk produktion får de produkter som odlingen resulterar i märkas och säljas på marknaden med EU:s logotyp för ekologisk produktion. Produkterna kan vid sidan av EU:s logotyp även vara märkta med andra logotyper (som KRAV eller Demeter). Arealerna i statistiken baseras dock helt på EU:s regler för ekologisk produktion och inte på några andra organisationers regler eller märkningar.

I samtliga fall kontrolleras regelverkets efterlevnad av något av de tre godkända kontrollorganen inom jordbruksområdet i Sverige. Dessa kontrollorgan är Kiwa Certification AB, HS Certifiering AB och SMAK Certifiering AB.

Med begreppet "företag" avses i denna statistikrapport det antal unika kundnummer som finns registrerade hos de tre godkända kontrollorganen. Definitionen av ett företag skiljer sig därför från den som används i Lantbruksregistret, som i sin tur ligger som grund för en stor del av den övriga officiella statistiken på jordbruksområdet. I avsnittet 5.3 "Samanvändbarhet i övrigt" nedan återfinns en mer detaljerad beskrivning av skillnaderna i begreppen.

1.2.2 Variabler

De variabler som redovisas är:

- arealer brukade med ekologiska produktionsmetoder
- andel areal brukad med ekologiska produktionsmetoder i förhållande till total brukad areal
- antal företag som brukar jordbruksmark med ekologiska produktionsmetoder.

1.2.3 Statistiska mått

Statistiken utgörs av värden på statistiska storheter/parametrar av typerna totaler ("hektar" och "antal") samt andelar ("procent").

Värden av typen totaler är:

- antal hektar
- antal företag.

Värden av typen andelar är:

- procent av den totala arealen som brukas med ekologiska produktionsmetoder.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Arealer, andel av totala brukade arealer och antalet företag redovisas efter indelningar avseende:

- ägoslag (åkermark och betesmark)
- enskilda grödor och grupper av grödor (omställd areal)
- omställd areal och areal under omställning
- region (riket, län och kommun).

1.2.5 Referenstider

Kalenderår.

2 Tillförlitlighet

Uppgifterna som ligger till grund för denna statistik hämtas årligen in från de godkända kontrollorganen inom jordbruksområdet i Sverige (se avsnitt 1.2.1). Kontrollorganen samlar in uppgifter från varje enskild jordbrukare som är ansluten till respektive kontrollorgan. Kontrollorganen levererar uppgifterna till Jordbruksverkets växt- och kontrollavdelning.

Jordbruksverkets statistikenhet bearbetar sedan uppgifterna och skapar ett sammanställt register som täcker in samtliga ekologiska producenter. Utifrån detta register produceras sedan statistiken om ekologisk växtodling.

2.1 Tillförlitlighet totalt

Täckningsfel kan förekomma men bedömningen är att de endast påverkar resultaten marginellt. Det förekommer sannolikt mätfel och fel från bearbetningsprocessen. Vid sammanställningen av statistiken har Jordbruksverket hittat felaktigheter av denna typ och gjort upprättningar av materialet, oftast efter kontakt med kontrollorganen.

Bedömningen är att eventuella kvarstående fel inte påverkar de övergripande resultaten. För enskilda grupper av grödor och särskilt vid regional fördelning kan dock resultaten påverkas av denna typ av fel.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Urvalsfel förekommer inte eftersom denna statistik baseras på uppgifter från samtliga företag i målpopulationen.

2.2.2 Ramtäckning

Statistiken kan innehålla täckningsfel. Kontrollorganen ska leverera uppgifter om samtliga företag som kontrolleras enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/848 av den 30 maj 2018 om ekologisk produktion och märkning av ekologiska produkter och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 834/2007.

I bearbetningsprocessen upptäcks ibland brister i täckningen i kontrollorganens leveranser av data. Dessa åtgärdas då genom kompletterande uppgifter från kontrollorganen. Bedömningen är att kvarstående täckningsfel endast påverkar de slutliga resultaten marginellt.

2.2.3 Mätning

Mätfel förekommer då kontrollorganen vid revisionsbesöken hos jordbrukarna på något sätt fått felaktiga uppgifter om till exempel arealer, odlade grödor eller regionkod. Denna typ av fel har upptäckts vid bearbetning av uppgifterna vid Jordbruksverket och rättats upp i bearbetningsprocessen (se avsnitt 2.2.5. nedan).

Bedömningen är att eventuella kvarstående fel inte påverkar de övergripande resultaten. Enskilda grupper av grödor och den regionala fördelningen kan dock påverkas av denna typ av fel.

2.2.4 Bortfall

Bortfall förekommer inte i bemärkelsen att samtliga uppgifter saknats för ett företag. Däremot förekommer att uppgifter saknats för enskilda variabler för enskilda företag. I dessa fall har kontrollorganen kontaktats för komplettering av materialet. Det slutliga resultatet baseras på fullständiga uppgifter för de variabler som redovisas.

2.2.5 Bearbetning

De bearbetningsfel som upptäckts rör sig till stor del om felaktig dataregistrering (felaktigt registrerade arealer, grödkoder, regionkoder), utelämnande av enskilda uppgifter för enskilda företag (grödkoder, regionkoder) samt dubletter. Materialet har granskats främst genom kontroller av extremvärden per företag och gröda, grödkoder som ej existerar, felaktiga regionkoder och jämförelser med uppgifter från tidigare år.

När fel upptäckts eller misstanke om fel förelegat har kontrollorganen kontaktats och korrigeringar har gjorts i de fall ett fel har bekräftats. Bedömningen är att eventuella kvarstående fel inte påverkar de övergripande resultaten. För enskilda grupper av grödor och särskilt vid regional fördelning kan dock resultaten påverkas av denna typ av fel.

Ett fel som sannolikt förekommer är dubletter som beror på att ett företag bytt från ett kontrollorgan till ett annat under kalenderåret. I vissa fall skulle detta kunna leda till att arealerna för ett och samma företag redovisas till Jordbruksverket av två kontrollorgan. Kontroller av förekomst av dubletter i denna bemärkelse har gjorts och utifrån dessa kan konstateras att dubletter av detta slag förekommer. Vissa dubletter är enklare att åtgärda än andra.

För de fall där vi misstänker att dubletter förekommer kontaktas kontrollorganen för kompletterande information. Utifrån svaren från kontrollorganen görs korrigeringar i underlaget. Det kan dock finnas fall av dubletter som kräver en stor arbetsinsats för upptäckt och korrigering och som inte åtgärdats. Bedömningen är dock att de övergripande resultaten endast påverkas marginellt av denna typ av fel.

2.2.6 Modellantaganden

Det används inga modeller i produktionen av denna statistik.

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Endast slutlig statistik redovisas.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

Framställningstiden är 5 månader.

3.2 Frekvens

Redovisning av den ekologiska växtodlingen sker årligen i en statistikrapport och i Jordbruksverkets statistikdatabas, båda på Jordbruksverkets webbplats.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringsplanen för Sveriges officiella statistik.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken presenteras på Jordbruksverkets webbplats. Publiceringen sker i Jordbruksverkets statistikdatabas samt i rapportform.

Uppgifterna översänds till EU:s statistikmyndighet Eurostat och publiceras i Eurostats statistikdatabas tillsammans med uppgifter för samtliga medlemsstater.

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

Möjlighet att få tillgång till ytterligare statistik finns. Förfrågningar görs till ansvarig person på Jordbruksverkets statistikenhet.

4.3 Presentation

Presentation sker i form av tabeller, figurer och korta textkommentarer. I tabellerna och figurerna redovisas statistiken på riks- eller länsnivå. Statistiken publiceras även i Jordbruksverkets statistikdatabas där vissa uppgifter även redovisas per kommun.

4.4 Dokumentation

Denna kvalitetsdeklaration utgör tillsammans med dokumentet "Statistikens framställning" dokumentation av statistiken. För ytterligare information kan ansvarig person på Jordbruksverkets statistikenhet kontaktas.

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Jämförbarheten över tid är god. Det man bör känna till är att insamlingsmetoden förändrades år 2009. Fram till och med år 2008 rapporterade kontrollorganen enbart sammanställd statistik om större grupper av grödor med mera på riksnivå till Jordbruksverket. Från och med år 2009 rapporterar kontrollorganen detaljerade gröduppgifter för varje enskilt företag som är anslutet till respektive kontrollorgan. Uppgifterna för åren 2005–2008 baseras således på en annan insamlingsmetod. Bedömningen är att jämförbarhet över tid är god för uppgifterna om den totala jordbruksmarken som brukas med ekologiska produktionsmetoder.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Denna statistik kan i första hand jämföras med motsvarande statistik för övriga EU-länder. Statistiken publiceras i Eurostats statistikdatabas.

5.3 Samanvändbarhet i övrigt

I texten, figurerna och tabellerna görs jämförelser med totala arealer för riket och länen, det vill säga totala arealer konventionell och ekologiskt brukad areal. De totala arealerna är hämtade från Jordbruksverkets publicering av officiell statistik om jordbruksmarkens användning.

Det bör påpekas att siffrorna om ekologisk produktion inte är helt jämförbara med uppgifterna om den totala arealen i riket och länen. Orsaken till detta är:

- skillnader i den population som de båda statistikprodukterna ska täcka
- att insamlingsmetoderna skiljer sig åt och att
- redovisningen av arealernas geografiska placering skiljer sig åt.

Den officiella statistiken om jordbruksmarkens användning baseras på det statistiska Lantbruksregistret (LBR). I LBR definieras begreppet företag som "en inom jordbruk, skötsel av lantbruksdjur eller trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning". LBR omfattar företag som uppfyller något av följande kriterier:

- brukar mer än 2,0 hektar åkermark, eller
- brukar sammanlagt minst 5,0 hektar jordbruksmark, eller
- innehar djurbesättning omfattande minst 10 nötkreatur, eller minst 10 suggor eller 50 grisar, eller minst 20 får och lamm, eller minst 1 000 fjäderfä (inklusive kycklingar), eller
- driver yrkesmässig trädgårdsodling om minst 2 500 kvadratmeter frilandsareal eller 200 kvadratmeter växthusyta.

I denna statistikrapport likställs ett företag med ett unikt kundnummer som finns registrerat vid ett godkänt kontrollorgan. Det finns således inte något "ett till ett" förhållande mellan ett företag i denna statistik om ekologisk produktion och de företag som finns i LBR och till exempel den officiella statistiken om jordbruksmarkens användning.

Vidare redovisas all areal som brukas med ekologiska produktionsmetoder och som är kontrollerad av ett godkänt kontrollorgan för ekologisk produktion, oavsett om företaget ingår i LBR eller inte. Målpopulationerna skiljer sig således något åt. I praktiken påverkar detta endast marginellt jämförelser med statistiken om den totala jordbruksmarken för riket som helhet.

Statistiken om jordbruksmarkens användning baseras på uppgifter från LBR. Arealuppgifterna i LBR baseras i sin tur i första hand på Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd (IAKS), men i viss mån även på enkätundersökningar till jordbrukarna. De ekologiska arealer som redovisas i denna statistikrapport baseras på uppgifter som jordbrukarna lämnat till det godkända kontrollorgan som de är anslutna till. Kodsystemet för grödor som används av kontrollorganen är i stort sett detsamma som brukarna använder i sin ansökan om arealbaserade stöd, men vissa skillnader finns.

I statistiken om jordbruksmarkens användning redovisas arealerna geografiskt i den kommun och det län där de faktiskt ligger. Det underlag som finns tillgängligt för redovisningen i denna statistikrapport tillåter inte denna precision, utan arealerna placeras i den kommun och det län där brukaren har sitt brukningscentrum enligt rapporteringen till kontrollorganen. Det innebär att samma arealer som i statistikrapporten om jordbruksmarkens användning är placerade i en kommun, kan vara placerade i en annan kommun enligt statistiken om ekologisk växtodling.

Dessa skillnader i population, insamlingsmetoder och precision i regional redovisning bedöms dock inte vara så stora att de påverkar jämförelserna av

till exempel andel ekologisk åker- respektive betesmark på riksnivå och länsnivå i nämnvärd utsträckning. Däremot kan resultaten för enskilda kommuner eller enskilda grödor påverkas.

5.4 Numerisk överensstämmelse

Statistiken visar inga brister i numerisk överensstämmelse. Eftersom vissa uppgifter i tabellerna är avrundade stämmer dock totalerna inte alltid helt överens med summeringarna av enskilda poster. I dessa fall är det totalerna som är korrekta.

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Statistiken tillhör Sveriges officiella statistik (SOS).

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik (SOS) gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter (SCB-FS 2016:17) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

Vid behandling av personuppgifter, det vill säga information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt personuppgiftslagen (1998:204).

C Bevarande och gallring

Jordbruksverket är statistikansvarig myndighet och ansvarar för gallring och arkivering av material som används för produktion av statistik. Enligt 19 § Lagen om den officiella statistiken (2001:99) ska statistikansvarig myndighet gallra uppgifter som inte längre behövs för sitt ändamål. Jordbruksverket bedömer att de uppgifter som samlats in under den period som Jordbruksverket varit statistikansvarig myndighet ännu behövs för publicering av tidsserier och kvalitetskontroller i nuvarande publiceringar. Inga beslut om gallring har därför fattats.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger inte enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001:99).

Däremot är kontrollorganen skyldiga att lämna de uppgifter som denna statistik baseras på till Jordbruksverket. Denna skyldighet regleras i Föreskrifter om ändring i Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2021:47) om ekologisk produktion och kontroll av ekologisk produktion.

E EU-reglering och internationell rapportering

Enligt ett så kallat ESS-avtal är medlemsstaterna skyldiga att rapportera statistikuppgifter om ekologisk produktion till Eurostat. Rapportering ska ske till Eurostat enligt en upprättad mall. Rapportering ska ske senast sista juni året efter aktuellt referensår.

F Historik

Statistik om ekologisk växtodling, som följer EU:s regelverk, har samlats in under flera år. Fram till och med år 2008 rapporterade de i Sverige godkända kontrollorganen aggregerade uppgifter rörande grödgrupper med mera till Jordbruksverket.

Från och med år 2009 rapporterar kontrollorganen detaljerade uppgifter om odlade arealer per gröda och företag till Jordbruksverket. Detta har gjort det möjligt att sammanställa statistik som är mer jämförbar med övrig officiell statistik om jordbruksmarkens användning. Uppgifterna kan dessutom redovisas på regional nivå.

G Kontaktuppgifter

Uppgiftstyp	Uppgift
Statistikansvarig myndighet	Statens jordbruksverk
Kontaktperson	Ulf Svensson
E-post	statistik@jordbruksverket.se
Telefon	036-15 50 74